

Емина М. Копас-Вукашиновић УДК 378.6:37(497.11)"1898/2018"(049.32)
Универзитет у Крагујевцу Примљен: 23. октобар 2018.
Факултет педагошких наука, Јагодина Прихваћен: 20. новембар 2018.

НА ЛИВАДИЦИ ВЕЧНОСТИ – ОД УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ ДО ФАКУЛТЕТА ПЕДАГОШКИХ НАУКА У ЈАГОДИНИ

Илијана Чутура и Виолета Јовановић, *На ливадици вечности – од Учитељске школе до Факултета педагошких наука у Јагодина (1898–2018)*, Јагодина, Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, 2018, 150 стр.

Књига *На ливадици вечности – од Учитељске школе до Факултета педагошких наука у Јагодина (1898–2018)*, коаутора проф. др Илијане Чутуре и проф. др Виолете Јовановић, представља јединствено фото-монографско дело, у издању Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, са седиштем у Јагодина.

Текст је написан ћиричним писмом и структуриран у шест поглавља, са предговором, након којих следе додаци о јубилејима и признањима Факултета, затим листа запослених од оснивања Факултета до данас, са звањима и другим задужењима, фотографије колектива, литература са коришћеним примарним и секундарним изворима истраживања.

Аутори овај рукопис започињу насловом „Уобичајени предговор – увод”, у којем износе основна полазишта за писање ове монографије, од чињенице да је 1898. године у Јагодина отворена Српска краљевска мушка учитељска школа јагодинска и да је за њеног првог управитеља постављен њен идејни творац Сретен Ацић, до констатације да ова установа представља основе савременог система образовања и васпитања, заснованог на хуманистичкој оријентацији, целовитости развоја њених *јединица*, отворености наставних програма, све у циљу квалитетног развоја друштвене заједнице и свих њених чланова. У години јубилеја, када Факултет педагошких наука у Јагодина обележава 120 година од оснивања ове школе и 25 година постојања Факултета, затим и у години у којој се навршава осамдесет пет година од смрти Сретена Ацића, ова монографија има непроцењиву националну и педагошку вредност. У њој су представљене Ацићеве идеје које и данас јесу окосница стратешких праваца развоја образовања, о стицању

применљивих знања, умења и навика ученика, о актуелности природног метода учења, у којем свака животна ситуација мора имати васпитне ефекте, о циљним оријентацијама васпитања које су одређене свестраним развојем укупних потенцијала друштвено одговорних ученика, кроз разноврсне перцептивне, откривачке, говорне, музичке, ликовне, физичке и друге прагматичне активности.

Следи поглавље „Да се знање збрати са умењем”, у којем је сликовито представљен развој идеја, али и њихова свевременост, у односу на садржај и структуру наставних планова и програма за будуће учитеље. Осим научно-теоријске заснованости њиховог педагошког рада, они морају бити прагматични, како би ученици били подстакнути и научени да смислено уче и усвајају наставне садржаје, које ће знати и умети да примене у пракси. Аутори у овом делу студиозно, хронолошки прегледно и јасно представљају развој идеја о темељним променама студијских програма за образовање учитеља, од промишљања о њиховом садржају и структури, до могућности примене адекватних метода рада и оцењивања ученика. Констатују да је од 1898. године до данас овим питањима посвећена посебна пажња, да се у домену науке и струке перманентно анализирају и разматрају могућности унапређивања наставног рада, у складу са актуелним стратешким правцима универзитетског образовања у Републици Србији и примерима добре праксе у европским и светским просторима.

У следећем поглављу ове монографије насловљеном „Педагогика као наука”, аутори свеобухватно образлажу развој и актуелност идеја о значају научноистраживачког рада наставника за унапређивање педагошке праксе. Сликвитим приповедањем и хронолошким представљањем садржаја, од оснивања Српске краљевске мушке учитељске школе јагодинске до Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу (Јагодина), оправдана је актуелност Ацићевих идеја о потреби изучавања квалитета и могућности васпитно-образовног рада, непрекидног преиспитивања и повезивања педагошке теорије и наставне праксе. Све до данас актуелних стратешких праваца развоја универзитетског образовања, које представља делатност од посебног значаја за Републику Србију и део је међународног, а посебно европског образовног, научног и уметничког простора, свевременост представљених идеја, у променљивим околностима друштвеног развоја одређена је мисијом савременог високог образовања – да се кроз организоване студије и истраживања, као и међународном сарадњом, пре свега у европским оквирима, непрекидно обавља трансфер и креирање научних знања и стручних компетенција.

Следи поглавље „Не школа која ће лиферовати сувопарне мислиоце”, у којем су конкретизована и на примерима како је некада било и како је данас представљена основна начела институционалног образовања и васпитања, која се односе на праћење и подстицање развоја оних који се поучавају, затим на животност и целовитост развоја укупних потенцијала сваког поје-

динца, од Ацићевих Ћачких друштава, секција, радних бригада, до актуелних спортских, музичких, ликовних, драмских, плесних и других секција и активности.

У поглављу „Најкориснији рад за отаџбину”, у контексту развоја аутономне моралности сваког појединца, аутори, сликом и речју представљају актуелност и свевременост Ацићевих идеја о друштвеној одговорности школе, просветних радника и оних које поучавају, затим о квалитету образовања учитеља и њиховом ентузијазму, о потреби достизања оптималног социјалног и здравственог стања ученика, као претпоставци њиховог физичког и умног развоја и постигнућа у настави.

Последње поглавље ове монографије је одређено насловом „Општежитије и модерна водила од педагошког значаја”. У њему аутори представљају Ацићеве идеје о значају и потреби интернатског уређења тадашње Учитељске школе у Јагодини. Тада истицане вредности оваквог уређења, од колективног духа и дисциплине, развоја вештина и навика кроз радне активности, заједничког деловања на плану очувања природне средине, узајамне помоћи и подршке, организованог слободног времена и дружења, данас представљају значајне васпитне задатке у систему институционалног образовања, од основног до високог образовања.

Ова монографија представља јединствено научно фото-монографско дело. Пажљивим прегледним и историјским сагледавањем широког и обимног дијапазона педагошких идеја Сретена Ацића и његових следбеника, о учењу и васпитању *ишиомаца* прве Мушке учитељске школе у Јагодини, као и актуелних и стратешки одређених основа високог образовања, аутори зналачки бирају, селекују и фотографијама оплемењују садржаје овог рукописа. Оригинално и научна компетентност аутора потврђена је свеобухватним промишљањем и повезивањем обимне грађе из многобројних примарних и секундарних истраживачких извора. Смесно сагледавање и одређење свевремености педагошких идеја Сретена Ацића, затим актуелност и прагматичност садржаја овог дела, потврђују његову вредност у контексту даљег развоја система универзитетског образовања, професионалног развоја наставника и унапређивања наставног процеса, према утврђеним европским и националним стандардима њихових професионалних компетенција. Посебну вредност представља квалитетан приповедачки стил писања, што обезбеђује пријемчивост за широки круг читалаца.

Рукопис књиге *На ливадци вечности – од Учитељске школе до Факултета педагошких наука у Јагодини (1898–2018)* може бити од изузетне користи научним радницима, универзитетским наставницима, наставницима у школама и студентима који се образују за стручно-педагошки рад. Утилитарност овог рукописа подразумева могућности за даљи научноистраживачки рад у области развоја педагошких идеја у систему савременог универзитетског образовања.